

GRAMATIKA BATZORDEAREN IRIZPENA AZKUE BIBLIOTEKAKO ZUZENDARIAREN GALDERARI BURUZ

-(t)ar atzizkidun *Espainiar filologia* nahiz *Espainiar literatura* itzulien gramatikaltasunaz egin du galdera Azkue Bibliotekako zuzendaria den Pruden Gartziak.

Gramatika batzordeak, arazo hau dela, eta honako iritzi hau ematen du:

1. Egia da *-(t)ar* atzizkiak jatorria adierazten duela, herritar izenak osatzeko balio duela. Horrenbestez, agian, berez okerrak izan litezke “*Britainiar uharteak*” bezalakoak. Arrazoi beragatik, *Azpeitiar basoak ere txarra litzateke, adibidez. Honen ordain zuzena, euskaldunak ongi dakikeenez, *Azpeitiko basoak* izango litzateke.

2. Hala ere, galderaren idazkian bertan esaten direnak aski bidezkotzat jotzen ditu Gramatika batzordeak. Han ematen diren adibideek erakusten dutenez, hedapen bat gertatu dela esan liteke *-(t)ar*-en erabileran eta hedapen hori ez dela zabarkeriaz gertatu, arazo bati erantzun egokia eman nahiagatik baizik. Izan ere, *Filología española* edo *Literatura española* modukoak itzultzeko, badiudi *Espainiako filologia* edo *Espainiako literatura* baino egokiagoak izan daitezkeela *-(t)ar* atzizkidunak. *Espainiako* bezalako izenlagun batek leku bati egiten dio erreferentzia batez ere (ez beti, nolahi ere), eta argi dago batzordeari egiten zaion galderan agertzen diren sintagmetan ez zaiola lekuari erreferentzia egiten, zuzenean behintzat. Horrenbestez, *espainiar* bezalako hitz bat, *Espainiako* baino definitugabeagoa denez, egokia izan liteke gure kasuan. Ematen diren adibideek, gainera, beste euskaldun batzuek ere gure aurretik horrela pentsatu dutela erakusten digute. Erabat garbizale jokatu z gero, oso irtenbide txarra geldituko litzai guke.

3. Gainera, *italiar literatura* bezalakoak erabiliz gero, halako anbiguitate bat gertatzen da. Hala, *italiar literatura* hurbilago egongo litzateke “*italiarren literatura*”tik, “*Italiako literatura*”tik baino. Izan ere, goian esan bezala, *italiar* markatugabeagoa dela dirudi *Italiako* baino.

4. Horrenbestez, zilegi ikusten du batzordeak *italiar literatura* eta antzekoak erabiltzea. Baina garbi dagoenean lekuaz ari garela, orduan *-(t)ar*-en ordez *-ko* erabiliko da. “*Geografía española*” ez dugu itzuliko “*Espainiar geografía*” gisa, “*Espainiako geografía*” gisa baizik. Modu berean, gauza bat izango litzateke *Frantziako literatura* eta beste bat *Frantziar literatura*.

5. Azkenik, gogorarazi behar da hizkuntzari erreferentzia egiten zaion kasuetarako badugula instrumentala oinarritzat hartuz eraikitako atzizki bat: *-zko*. Hala, *Italierazko literatura* litzateke kasu horretan egitura zuzena.

Gasteizen, 1999ko urtarrilaren 7an.

Jesus Mari Makatzaga,
Gramatika batzordeko idazkaria

* * *

GRAMATIKA BATZORDEAREN IRIZPENA SANTUTXUKO AEK-KO PATXI ZULUAGAK EGINDAKO GALDEREI BURUZ

“Me gustaría” egitura itzultzeko aukera batzuk ematen ditu Patxi Zuluaga jaunak eta horien artean zein hobetsiko litzatekeen galdetzen.

1. Malagara joan nahi nuke.
2. Malagara joango nintzateke.
3. Malagara gustura joango nintzateke.
4. Malagara joango banintz...!
5. Malagara joatea gustuko nuke.

Horiek guztiak jatorrak eta erabilgarriak dira Gramatika batzordearen us-tetan. Funtsean esanahi bertsua lukete guztiek, baina idazlearen estiloaren edo beharrianen esku legoke batzuen edo besteen aukeraketa.

Bigarren galderari buruz (“gustatuko litzaidake” eta “gustatzen zait”-en arteko desberdintasunez edo erabileraz), esan behar da lehena baldintza baten geroaldiko ondorio hipotetikoa denean edota kortesiazko erabileretan eman dai-tekeela; bigarrena, berriz, indikatiboko orainaldi ez-burutua da.

Azken galderari erantzunez (1.200.000 nola idatzi behar den), “milioi bat eta berrehun mila” litzateke egitura egokia eta ez “milioi eta berrehun mila”.

Gasteizen, 1999ko urtarrilaren 7an.

Jesus Mari Makatzaga,
Gramatika batzordeko idazkaria

* * *